

Bezpieczne wykorzystanie narzędzi AI w księgowości

Gdzie kończy się darmowe narzędzie, a zaczyna odpowiedzialność prawna.

Stan prawny na dzień 12.10.2026

Celem szkolenia jest wyposażenie pracowników, dyrektorów finansowych oraz głównych księgowych w wiedzę niezbędną do bezpiecznego i zgodnego z prawem wdrożenia technologii sztucznej inteligencji w procesach księgowo-podatkowych. Szkolenie w sposób pragmatyczny i oparty na case studies wskazuje ukryte ryzyka prawne (tzw. shadow AI), porządkuje zasady ochrony tajemnicy zawodowej i poufności danych klientów oraz uczy, jak uczynić z modeli językowych (LLM) kontrolowanego, bezpiecznego asystenta, nie narażając firmy na sankcje.

Program uwzględnia stan prawny po zmianach AI Act z lipca 2026 r. (Digital Omnibus) oraz po wejściu w życie polskiej ustawy o systemach sztucznej inteligencji.

MODUŁ 1

Anatomia technologii AI w usługach księgowych. Gdzie kończy się darmowe narzędzie, a zaczyna odpowiedzialność prawna?

- Architektura prawna systemów LLM (ChatGPT, Claude, Gemini, MS Copilot): klasyfikacja narzędzi ze względu na model biznesowy.
- Wersje konsumenckie (bezpłatne) a wersje biznesowe (Enterprise/API): analiza regulaminów (Terms of Service) pod kątem retencji danych i wykorzystania ich do trenowania modeli.
- Zjawisko „shadow AI” w księgowości: jak niekontrolowane korzystanie z darmowych narzędzi przez pracowników generuje ryzyko dla całej organizacji.
- Mechanizm halucynacji algorytmicznych: dlaczego bezkrytyczne zaufanie do odpowiedzi AI w materii prawa podatkowego może zostać ocenione jako rażące niedbalstwo?
- Model językowy a polskie przepisy: typowe błędy modeli (nieaktualny stan prawny, zmyślane sygnatury, mylenie jurysdykcji) i sposoby ich wychwytywania.

- Kto odpowiada za księgi i deklaracje przygotowane z udziałem AI? Kierownik jednostki, biuro rachunkowe i pracownik w świetle ustawy o rachunkowości, Ordynacji podatkowej i Kodeksu karnego skarbowego.

MODUŁ 2

AI Act i polska ustawa o systemach sztucznej inteligencji: co już obowiązuje biuro rachunkowe i dział finansowy?

- Biuro rachunkowe jako „podmiot stosujący”: czy AI Act dotyczy firmy, która jedynie korzysta z gotowych narzędzi?
- Kompetencje w zakresie AI (art. 4 AI Act): wspieranie rozwoju kompetencji personelu jako element regulacyjny i dowód należytej staranności.
- Obowiązki przejrzystości stosowane od 2 sierpnia 2026 r. (art. 50): kiedy trzeba ujawnić, że treść powstała z udziałem AI?
- Systemy wysokiego ryzyka po Digital Omnibus: termin przesunięty na 2 grudnia 2027 r. Które zastosowania w kadrach i płacach (rekrutacja, ocena pracowników) wejdą w tę kategorię.
- Ustawa o systemach sztucznej inteligencji i nowy organ nadzoru (KRiBSI): kontrole, kary i praktyczne znaczenie dla podmiotów korzystających z AI.

MODUŁ 3

Ochrona danych osobowych (RODO) i tajemnice prawnie chronione w realiach algorytmicznych

- Dane klientów w oknie czatu: wklejanie danych identyfikacyjnych (PESEL, dane płacowe, dane współników) do publicznych modeli jako przetwarzanie bez podstawy prawnej i potencjalne naruszenie ochrony danych.
- Transfer danych do państw trzecich: ramy ochrony danych UE–USA, standardowe klauzule umowne i lokalizacja serwerów. Co sprawdzić u dostawcy.
- Relacja administrator – procesor – podprocesor: czy użycie AI stanowi dalsze powierzenie danych wymagające zgody klienta biura?
- Tajemnica zawodowa i tajemnica przedsiębiorstwa: obowiązki doradcy podatkowego i biegłego rewidenta, umowna poufność biura rachunkowego oraz utrata ochrony informacji na gruncie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

- Umowy powierzenia przetwarzania danych (DPA): na jakie zapisy w umowach z dostawcami systemów IT/AI należy bezwzględnie zwrócić uwagę.
- Ocena skutków dla ochrony danych (DPIA) i decyzje zautomatyzowane: kiedy wdrożenie AI wymaga formalnej analizy ryzyka?

MODUŁ 4

Prawa autorskie, granice doradztwa podatkowego i odpowiedzialność cywilna (OC)

- Status prawnoautorski wyników pracy AI: kto ma prawa do opinii lub analizy finansowej wygenerowanej przez model? Brak ochrony dla wytworów bez twórczego wkładu człowieka.
- Ryzyko naruszenia cudzych praw: odpowiedzialność za treści przejęte przez model z utworów osób trzecich.
- Opinia podatkowa „z czatu” a czynności zastrzeżone: gdzie przebiega granica doradztwa podatkowego, której biuro rachunkowe bez uprawnień nie może przekroczyć?
- Ubezpieczenie OC biura rachunkowego a błąd AI: czy polisa pokryje skutki błędnej kwalifikacji podatkowej opartej na rekomendacji algorytmu?

MODUŁ 5

Procedura wdrożenia i zarządzania ryzykiem AI (compliance i polityka AI)

- Konstrukcja wewnętrznej polityki AI: jak stworzyć i formalnie wdrożyć procedury określające katalog narzędzi dozwolonych i zabronionych oraz kategorie danych, których nie wolno wprowadzać.
- Zasada „human in the loop” (człowiek jako instancja weryfikująca): prawne i operacyjne aspekty autoryzacji każdego dokumentu wychodzącego.
- Klauzule pracownicze: jak sformułować zapisy w umowach o pracę i kontraktach B2B regulujące korzystanie z systemów AI i skutki naruszeń.
- Klauzula AI w umowie z klientem: czy i jak informować klienta o wykorzystaniu AI przy obsłudze jego spraw?
- Incydent z udziałem AI: procedura postępowania, gdy dane klienta trafiły do nieautoryzowanego narzędzia.

MODUŁ 6

Podatkowe rozliczenie systemów AI: koszty uzyskania przychodów (KUP) oraz VAT

Kwalifikacja wydatków na AI jako kosztów uzyskania przychodów

- Związek przyczynowo-skutkowy (art. 15 ust. 1 ustawy o CIT / art. 22 ust. 1 ustawy o PIT): dokumentowanie wpływu AI na osiąganie, zachowanie lub zabezpieczenie źródła przychodów.
- Subskrypcja SaaS a podatek u źródła (WHT) przy płatnościach do zagranicznych dostawców: licencja użytkownika końcowego, dostęp do usługi, certyfikat rezydencji.
- Wdrożenia dedykowane: oprogramowanie AI jako wartość niematerialna i prawna podlegająca amortyzacji czy koszt bezpośredni?

Podatek VAT w transakcjach zakupu technologii

- Zakup od zagranicznych dostawców jako import usług (art. 28b ustawy o VAT): obowiązki ewidencyjne i najczęstszy błąd: zakup na konto konsumenckie z VAT naliczonym przez dostawcę.
- Prawo do odliczenia VAT od wydatków na narzędzia AI: warunki formalne i wyłączenia.

MODUŁ 7

Warsztat praktyczny: bezpieczne promptowanie i inżynieria kontekstowa (case studies)

- Anonimizacja a pseudonimizacja danych: praktyczne techniki przekształcania danych klienta w szablony uniwersalne i granice ich skuteczności.
- **Case study 1.** Projekty pism do organów podatkowych (np. korekta deklaracji z uzasadnieniem, wniosek o stwierdzenie nadpłaty, odwołanie od decyzji) przy użyciu bezpiecznych technik promptowania.
- **Case study 2.** Wsparcie kwalifikacji podatkowej wydatków (KUP i VAT): jak formułować zapytania (np. rowery elektryczne, auta służbowe, wydatki reprezentacyjne), aby model wskazał podstawy prawne, interpretacje KIS i orzecznictwo NSA możliwe do sprawdzenia.
- **Case study 3.** Weryfikacja odpowiedzi modelu: jak w kilka minut sprawdzić przepis, sygnaturę i aktualność stanu prawnego, zanim dokument trafi do klienta?

Moduły są klockami: dla biura rachunkowego, działu finansowego firmy, jednostki publicznej albo zarządu składam z nich program o odpowiednim zakresie i czasie trwania.